PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI
ISSN: 3060-4923 Impact Factor –7,212

IXTISOSLASHGAN MAKTABLARDA O‘QUVCHILARNING AXBOROT BILAN ISHLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR

Kilichov Akobir Kodirovich
Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti
mustaqil tadqiqotchisi
e-mail: akobirkilichov05@gmail.com

Annotatsiya: Axborot bilan ishlash kompetensiyasi zamonaviy jamiyatdagi eng muhim kompetensiyalardan biridir. Bu axborot bilan samarali ishlash, shu jumladan uni izlash, baholash, tahlil qilish va foydalanish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malakalar majmuasidir. O‘quvchilarni kelajakda yetuk kadrlar qilib tayyorlashga qaratilgan ixtisoslashtirilgan maktablarda axborot ko‘nikmalarini shakllantirish alohida ahamiyatga ega. Ushbu maqolada biz ixtisoslashtirilgan maktab o‘quvchilarida ushbu kompetensiyani rivojlantirishga ta’sir qiluvchi bir qancha omillarni ko‘rib chiqamiz.

Kalit so‘zlar: axborot bilan ishlash kompetensiyasi, axborotdan foydalanish madaniyati, individual ta’lim, rivojlanish dasturi.

O‘quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirishda ta’lim sifati muhim o‘rin tutadi. Maktablar o‘quvchilarga nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikma va ma’lumotlar bilan ishlash tajribasini ham o‘z ichiga olgan yuqori sifatli ta’lim berishlari kerak. Bunga ilmiy loyihalarni amalga oshirish, real misol va muammolar bilan ishlash, zamonaviy texnologiya va vositalardan foydalanish orqali erishish mumkin.

O‘quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini shakllantirishda o‘qituvchilarning roli juda ham muhim hisoblanadi. Pedagoglar o‘quvchilarda axborot savodxonligi, tanqidiy fikrlash, axborotni tahlil qilish va baholash, shuningdek, turli axborot manbalaridan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish uchun sharoit yaratishi kerak. Ular nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikmalarni ham o‘rgatishlari, o‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish va real vaziyatlarda qo‘llashga yordam berishlari kerak.

Axborotdan foydalanish madaniyati o‘quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirishga ta’sir qiluvchi yana bir muhim omildir. Maktablar o‘quvchilarga o‘z bilim va ko‘nikmalarini real hayotda qo‘llash imkonini beradigan muhitni yaratishi va axborotdan foydalanish madaniyatini rag’batlantirishi kerak. Bunga o‘quvchilarni axborot bilan ishlashga qiziqtiradigan va bu sohada rivojlanishiga yordam beradigan ko‘rik-tanlovlar, ko‘rgazmalar va boshqa tadbirlar orqali erishish mumkin.

Axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirishga individual yondashuv ham muhim hisoblanadi. O‘quvchilar turli darajadagi bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lib, ularning qiziqish va dunyoqarashlari ham turlichadir. Maktablar ushbu xususiyatlarni hisobga olgan holda individual ta’lim va rivojlanish dasturlarini yaratishi va har bir o‘quvchining axborot ko‘nikmalarini rivojlantirishda maksimal natijalarga erishishiga yordam berishi kerak.

Axborot manbalarining mavjudligi va xilma-xilligi ham o‘quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ta’limga mas’ul tashkilotlar, maktablar sifatli axborot manbalaridan, jumladan kutubxonalar, ma’lumotlar bazalari, internet resurslari va boshqa manbalardan foydalanish imkoniyatini ta’minlashi kerak. Bundan tashqari, maktablar

o‘quvchilarni ushbu manbalardan samarali foydalanishga o‘rgatishlari, shuningdek, axborotni topish va baholashda rivojlanishiga yordam berishlari kerak.

Oilaviy qo‘llab quvvatlash ham o‘quvchilarning axborot ko‘nikmalarini rivojlantirishga sezilarli ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Ota-onalar o‘quvchilarni axborot bilan ishlashga qiziqtirishi, sifatli ma’lumot manbalaridan foydalanishga imkoniyat yaratib berishlari va bu sohada rivojlanishiga yordam berishlari lozim. Umuman olganda, ota-onalar farzanlarining bilim va ko‘nikmalarini real hayotda, turli vaziyatlarda qo‘llashlariga yordam berish orqali ularni o‘rganishi va rivojlantirishiga katta turtki berishlari mumkin.

Xulosa qilib aytganda, axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirish bugungi jamiyatda ta’limning asosiy yo‘nalishi hisoblanadi. Kelajakda sifatli kadr tayyorlash asosiy maqsadi bo‘lgan ixtisoslashtirilgan maktablar o‘quvchilarida ushbu kompetensiyani rivojlantirish ayniqsa muhimdir. O‘quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirishga ta’sir etuvchi omillarga ta’lim sifati, pedagoglarning roli, axborotdan foydalanish madaniyati, individual yondashuv, axborot manbalarining mavjudligi, oilaviy qo‘llab quvvatlash misol bo‘ladi. Maktablar o‘quvchilarning axborot bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun eng yaxshi imkoniyatga ega bo‘lishini ta’minlash uchun ushbu omillarning barchasini hisobga olishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шишкина, Н. Н. Факторы, влияющие на развитие информационной грамотности учащихся специализированных школ. Известия Пермского национального исследовательского политехнического университета, 2020,(2), 152-158.
2. Лысенко, О. А. Информационная грамотность учащихся специализированных школ: факторы, влияющие на ее развитие. Вестник Челябинского государственного педагогического университета, 2019,(1), 6-13.
3. Краснова, Е. А. Развитие компетенции по работе с информацией учащихся специализированных школ в условиях цифровизации образования. Информатика и образование, 2019 (12), 46-50.